

Nationaal Preventieakkoord verbetert gezondheid van alle Nederlanders

Met het Nationaal Preventieakkoord gaan meer dan 70 partijen samen aan de slag om Nederland gezonder te maken en gezondheidsverschillen te verkleinen. Het akkoord bestaat uit een uitgebreid pakket aan afspraken en maatregelen over het terugdringen van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik. Met vereende krachten willen de deelnemers onder andere bereiken dat er in 2040 een rookvrije generatie is ontstaan, dat jongeren en zwangeren geen alcohol drinken, iedereen veel bewuster is van de risico's van alcohol en dat het aantal mensen met overgewicht daalt in plaats van stijgt. Namens het kabinet stuurt staatssecretaris Paul Blokhuis (VWS) het Nationaal Preventieakkoord vandaag naar de Tweede Kamer.

Urgentie is hoog

Staatssecretaris Paul Blokhuis: "Roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik veroorzaken grote gezondheidsproblemen voor heel veel mensen. Jaarlijks sterven zo'n 20.000 Nederlanders door roken. Overgewicht staat met stip op twee als de belangrijkste oorzaak van bijvoorbeeld hart- en vaatziekten en zelfs 40% van alle gevallen van diabetes type 2. Alcohol veroorzaakt jaarlijks zo'n 3000 gevallen van kanker en is de hofleverancier van de verslavingszorg. De urgentie is dus hoog. Daarom komen we samen in actie met het Nationaal Preventieakkoord, bovenop alle goede initiatieven die er al zijn. Ik ben ongelooflijk trots op de constructieve manier waarop alle betrokken partijen samenwerken. We maken samen een vuist voor een gezonder Nederland."

100% rookvrije kindomgeving in 2025

In 2040 moet er sprake zijn van een rookvrije generatie. Dat betekent dat we de samenleving zo tabak- en rookvrij gaan inrichten dat kinderen niet meer verleid worden om te beginnen met roken en rokers geholpen worden er mee op te houden. Maatregelen die daaraan moeten bijdragen zijn onder andere dat vertegenwoordigers van sportverenigingen, kinderboerderijen, speeltuinen en kinderopvanglocaties samen met gemeenten toewerken naar een 100% rookvrije kindomgeving in 2025. De accijns op sigaretten wordt 1 euro verhoogd in 2020. Alvorens de prijs verder verhoogd kan worden tot 10 euro in 2023, zal het kabinet in 2021 een evaluatie uitvoeren. Sigaretten en shag worden voorzien van een neutrale verpakking en bij verkooppunten uit het zicht gehaald. Het eigen risico voor zowel de behandeling als de medicatie om te stoppen met roken wordt geschrapt en zorgverleners gaan actief aan de slag om te helpen bij het stoppen. Rookruimten in de horeca sluiten voor 1 juli 2022. Met bedrijven wordt afgesproken dat rookruimten op het werk uiterlijk een jaar later ook dicht zijn. Rookvrije terrassen in de horeca worden verder gestimuleerd.

30% minder suiker in frisdrank

Als we niets doen neemt het aantal mensen met overgewicht fors toe in 2040. In plaats daarvan is het de ambitie van het Nationaal Preventieakkoord om juist een daling te bereiken tot het niveau van 1996. Deze ambitie is buitengewoon hoog. Maar de urgentie is groot en partijen zien voldoende perspectief om stappen vooruit te zetten. Partijen zetten zich in om de omgeving gezonder te maken en om kinderen thuis, op school, op de opvang in de wijk en op de sportvereniging meer te laten bewegen. Om gezond eten te stimuleren, komt er onder andere een campagne over de Schijf van Vijf en een nieuw, breed gedragen voedselkeuzelogo. Om het drinken van water te stimuleren komen er meer watertappunten op publieke plekken. Producenten gaan suiker in frisdrank stapsgewijs verminderen naar 30% minder verkochten calorieën in 2025.

Naleving leeftijdsgrens alcoholverkoop naar 100%

De deelnemers van het Nationaal Preventieakkoord willen dat jongeren en zwangeren geen alcohol drinken en het aantal probleemdrinkers daalt. Daarnaast is het doel dat Nederlanders zich veel bewuster worden van de risico's van alcohol. Partijen voeren daarom acties uit die daaraan bijdragen. Onderwijsinstellingen en studentenverenigingen gaan plannen maken om risicovol alcoholgebruik onder studenten stevig terug te dringen. Professionals en vrijwilligers worden ondersteund om problematisch alcoholgebruik te signaleren en te voorkomen. Naleving van de leeftijdsgrens door verstrekkers wordt stapsgewijs verbeterd tot 100% in 2030. Alcoholreclame langs de velden bij amateursport verdwijnt. Sportkantines gaan meer verantwoord om met alcohol, bijvoorbeeld door niet te schenken tijdens jeugdwedstrijden en de meters bier af te schaffen. Er komt een einde aan stunts met alcohol. Aanbiedingen worden beperkt tot maximaal 25% korting. Zo komen mensen minder in de verleiding om meer alcohol te kopen dan ze van plan waren. De betrokken partijen gaan er ook voor zorgen dat jongeren minder in aanraking komen met alcoholreclame via social media en op plekken waar ze vaak komen.

Start van een beweging

Uit een eerste analyse van het RIVM blijkt dat de maatregelen uit het Nationaal Preventieakkoord een gunstig effect hebben op het terugdringen van roken, overgewicht en problematisch alcoholgebruik, en daarmee op de gezondheid van alle Nederlanders. Tegelijkertijd blijkt ook dat de hoge ambities van het akkoord met dit pakket aan maatregelen niet binnen de planning worden gehaald. Een rookvrije generatie in 2040 ligt mogelijk in het verschiets met de huidige maatregelen en is volgens het RIVM haalbaar als er aanvullende maatregelen komen gericht op jongeren en zwangere vrouwen. Op het terrein van overgewicht en problematisch alcoholgebruik stelt het RIVM dat de hoge ambities – zoals het keren van de trend dat mensen steeds zwaarder worden – vragen om scherpere maatregelen. De betrokken partijen hebben op basis van deze analyse geconcludeerd dat met het Nationaal Preventieakkoord een belangrijke stap op weg naar het gewenste doel wordt gezet. Het is de start van een beweging. Voor verdergaande stappen is draagvlak nodig in de samenleving. De hoge ambities blijven echter gehandhaafd voor en door alle betrokkenen.

Meer dan 70 betrokken partijen

Met het Nationaal Preventieakkoord werken meer dan 70 maatschappelijke organisaties, bedrijven, branches, patiëntenorganisaties, zorgaanbieders, zorgverzekeraars, gemeenten, fondsen, sportbonden, onderwijs en het kabinet samen aan een brede beweging die Nederland nog gezonder en vitaler maakt.